

ЙЎЛИМИЗ БИТТА: ОДАМЛАРГА ҲАЛОЛ ХИЗМАТ ҚИЛИШ, ҲАЛҚИМИЗНИНГ РОЗИЛИГИГА ЭРИШИШ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 20 ноябрь куни Тошкент шаҳрида амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари ва саноат корхоналари фаолияти билан танишиди.

Биринчи обьект Яшнобод туманидаги Технопарк бўлди. Давлат раҳбарлигидаги 2019 йил 1 майдаги «Саноат кооперациясини янада ривожлантириш ва талаб юқори бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарни кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида» тартиби асосида ушбу инновация технопарки ташкил этилган эди. Утган киска вақтда бу ерда замонавий индустрия йўлга кўйилди.

Масалан, Тошкент авиация заводи ишлаб турган 2010 йилда 50 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, 30 миллион долларлик экспорт қилинган бўлса, Технопаркдаги барча лойихалар натижасида 2021 йилда 520 миллион долларлик маҳсулот тайёрланади ва 105 миллион долларлик экспорт қилинади.

Шунингдек, илгари 3 мингдан зиёд иш жойлари бўлган, Технопаркда 6 минг 700 га яқин бўлади. Яны, маҳсулот ишлаб чиқариш 10 баробар, экспорт 3,5 баробар, иш жойлари 1,7 баробар кўпайди.

Технопарк 7 та блокдан иборат. Бу ерда умумий киймати 365 миллион долларлик 17 та лойиха амалга оширилмоқда.

Жорий йил февралда электрон газ хисоблагичлар корхонаси, августанда машний совутчилик заводи ишга туширилган эди. Бошқа лойихалар хам бирик-кетин фойдаланишга топширилмоқда.

Президент шундай янги кувватлар — лифт ва эскалаторлар, форма ва колиллар, сув насослари, саноат кондиционерлари ва совутиш тармоқлари хамкорликда амалга оширилди. Илига 2 минг донна лифт ишлаб чиқариш кувватига кўздан кечириди.

Лифт корхонасида давлатимиз раҳбари маҳсулотларнинг локализация даражаси билан кизиқиди. Ҳозир бу

ишлиб чиқариш 10 баробар, экспорт 3,5 баробар, иш жойлари 1,7 баробар кўпайди.

Президент Шавкат Мирзиёев Тошкент ва бошқа шахарлардаги кўп квантли уйларда энг катта муаммо лифтлар билан боғликларни айтиб, махаллийлаштириш даражасини ошириш эвазига ташминлаштириш, эски лифтларни алмаштириб, янгилигига сифатли хизмат кўрсатиш бўйича кўрсатмалар берди. Замонавий лифтларни эксплуатация қилиш бўйича кадрлар тайёрлаш кераклиги қайд этилди.

Ушбу лойиха шу соҳада дунёда етакчи ишлиб чиқарувчилардан бири "Shanghai Mitsubishi" компанияси билан хамкорликда амалга оширилди. Илига 2 минг донна лифт ишлаб чиқариш кувватига кўздан кечириди.

Маҳсулотлар катор афзалликлари билан ахрарлиб туради. Корхона тақиғиётатдан ускуналар барча турдаги бинолар, мәъмурий идоралар, савдо ва

кўнгилочар мажмуалар, турар жойлар, меҳмонхоналарда фойдаланиш учун мўжалланган. Ҳафсизлик ва сифат кўрсаткичларига тўла жавоб берини ташминлаш мақсадида ҳудудда баландлиги 60 метрли синов минораси ташкил килинган.

Давлатимиз раҳбари форма ва колиллар корхонасида ёш ходимлар ишини кузатди. Корхонада совутилган ҳолда штампаш йўли билан металлга шакл берувчи колиллар ва кўйиш йўли билан пластик маҳсулотларга шакл берувчи пресс формалар ишлиб чиқарилди.

Лойиханинг самарадорлиги юқори бўйли, шу турдаги бошқа пресс форма ускуналари бир дақиқада 5 та деталь ишлиб чиқарса, ушбу корхона томонидан фойдаланиладиган шундай ускуналар бир дақиқада 20 та детални ишлиб чиқаради.

Бундай корхоналар бир эмас, бир нечта жуда мўҳим иктисодий-ижтимоий масалаларни ҳал қиласди. Одамларни, айниқса, ёшларни иш билан таъминлайди. Энг асосийи, бугунги ютуғимиз — саноатда юқори технологияларни амалда ишлата оладиган замонавий миллий кадрларнинг янги авлоди этишиб чиқяти, — деди Президент.

Шавкат Мирзиёев маҳсулотлар сифатини илгор мутахассислар таъминлашини, шу боис ёшларни бундай корхоналарда ишлаша тайёрлаш учун ўкув маркази ташкил этиш зарурлигини таъвидиди.

Сув насослари ишлиб чиқариш корхонасининг йиллик кўуввати 550 минг донани ташкил этади ва 200 та янги иш ўрни яратилипди. Лойиха соҳанинг етакчи ишлиб чиқарувчилари "LEO" компаниялар гурухи хамда "Atlas Copco" компанияси билан ҳамкорликда амалга оширилмоқда.

Маҳсулотлар асосан, уй ва қишлоқ хўжалигига, томчилатиб сурориши ва иссиқона мажмуаларида, шунингдек, машиши сув иситиши тизимларининг ажралмас кисми сифатида фойдаланишига мўлжалланган. Ишлиб чиқаришда юқори сифатни ташминлаш мақсадида замонавий лаборатория ташкил этилган.

Давлатимиз раҳбари саноат кондиционерлари ва совутиш тармоқлари ишлиб чиқариш корхонаси фаолияти билан ҳам танишиди. Бу ерда илига 80 минг донна маҳсулот ишилаб чиқарилди. Лойиха натижасида 300 та янги иш ўрни яратишга эришилди.

Ушбу жиҳозлардан ижтимоий соҳа обьектлари ва совутиш омборхоналари бирдик фойдаланиш мумкин.

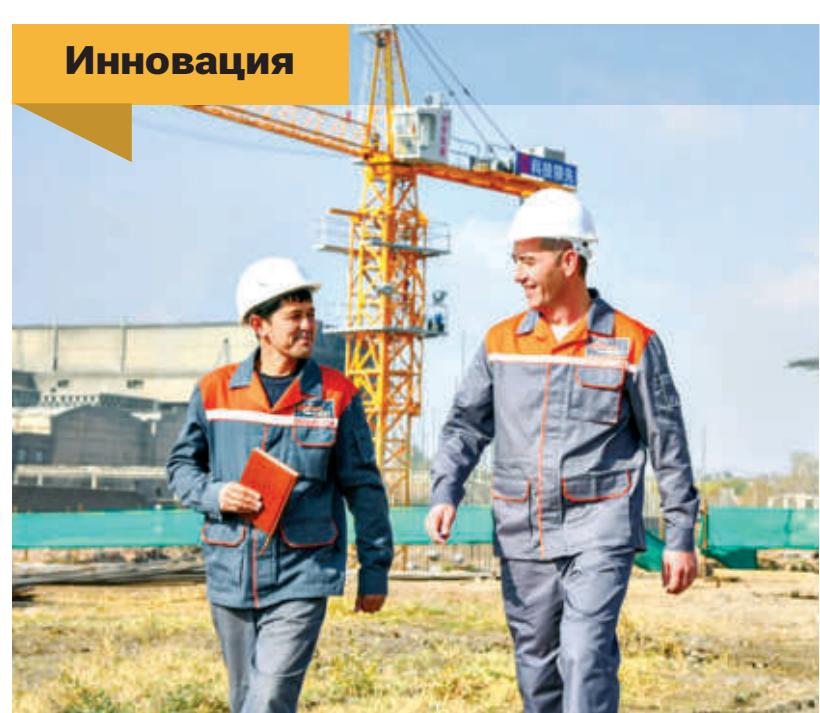
— Тиббиёт ва таълим — давлат ва халик ўртасидаги адолат кўргири, — деда таъвидиди. Шавкат Мирзиёев. — Ҳаммамиз ўзимизни кийнаб, ҳалол бўлиб, бу тизимларни тўғрилаб олсан, ана шунду адолат таъминланади. Ҳалқимиз рози бўлади. Тошкент бунду науму бўлиши керак.

Давлатимиз раҳбари Мирзо Улугбек туманидаги Республика кўп тармоқли тиббиёт маркази курилишини бориб кўрди.

Марказ ўз номи билан кўп тармоқли. Бу ерда жарроҳлик, реанимация, кўз микрохирургияси, умумий терапия, нефрология, пульмонология, гепатология, аллергология, кардиология, қон-томир жарроҳлиги, кардио-реанимация, стоматология, гастроэнтерология, эндокринология ва бошқа ихтисослаштирилган бўлимлар бўлади. Тиббиёт хизматлар халқаро стандартлар асосида комплекс тарзда кўрсатилади.

Давоми 2-бетда

Инновация

Республикамизда ҳозирги кунда рақобатгардош маҳсулотларни ишлиб чиқариш ва экспорт килиш бўйича барқарор ўсиш суръатларини ташминлаш, шунингдек, курилиш материаллари саноати корхоналарини модернизация килиш, техник ва технологик янгилашга каратилган таркибиб ўзgartirishlarни янада чукурлаштириш юзасидан тизимили ишлар амалга оширилмоқда.

ЯНГИ ТУРДАГИ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ: амалдаги ҳолат, мавжуд илмий салоҳият ва истиқболдаги режалар

Бунда тармоқни жадал ривожлантириш ва диверсификация қилиш учун кўйлай шарт-шароитлар яратиш, махаллий минерал ҳомаёу ресурсларини қайта ишлашга инвестицияларни жалб қилиш ва қурилиш материалларини экспорт килиш ҳажмларини оширишига алоҳида ётибор каратилмоқда.

Ҳозирги кунда ахолини арzon турар жой билан таъминлаш, ижтимоий соҳа обьектлари, нотурар ва ахоли турар жойлари учун сифатли, арzon, янги турдаги курилиш материалларига талаб ва тақиғ тобора ортиб боромда.

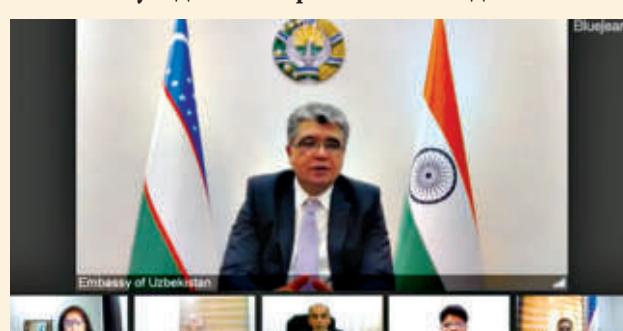
Бунёдкорлик ишлари қийматининг 55-60 фойзини қурилиш материаллари ташкил этиши, замонавий мөъморчилик ишлари, сифатли, арzon, ёнгил ва зилзилабардош, инновацион маҳсулотларни талаб қилиши иносбатта олинса, қурилиш материаллари ишлиб чиқариш соҳаси тараккиётли ва ахамиятини хис килиш, англаш кийин эмас. Ҳусусан, ҳозирги кунда мамлакатимизда олиб борилётган кенг кўламдаги қурилиш ва бунёдкорлик ишлари қурилиш материаллари саноатини жадал ривожлантиришни тақозо қилмоқда.

Давоми 3-бетда

Дунё нигоҳида

Ўзбекистон — Ҳиндистон муносабатларининг бугунги ҳолати ва истиқболлари таҳлил этилди

Мамлакатимизнинг Дехли шахридаги эҷлиҳонаси томонидан Ҳиндистоннинг "Tillotoma Foundation" ташкилоти билан ҳамкорликда "Ўзбекистонда ишҳоҳотлар жараённи ва ўзбек-ҳинд алокалари" мавzuусида вебинар ташкил этилди.

Онлайн анкуман "Facebook" ижтимоий тармоғи орқали узаттили ҳамда 400 дан ортиқ иштирокчи томонидан кузашиб борилди.

Тадбирни мамлакатимизнинг Ҳиндистондаги эҷчиси кириш сузин билан очиб, бугунги кунда Ўзбекистон-Ҳиндистон алокалари ва ўзбек ҳамкорлик истиқболлари ҳақида қатнашчиларга бағтағил аҳборот берди.

Ўзбекистон вакиллари томонидан таълим, ахборот-коммуникация технологиялари, туризм ва ҳамкорлик номибошга устувор йўналишларида маъруза ва тақдимотлар намойиш этилди.

Давоми 3-бетда

Интервью

БУГУНГИ КУН УЙГОНИШНИ, ТАШАББУС ВА ФИДОЙИЛИКНИ ТАЛАБ ЭТАДИ

Давлатимиз раҳбари 20 ноябрь куни Тошкент шаҳрида бунёдкорлик ишлари, саноат корхоналари фаолияти ва янгидан барпо этилаётган тиббиёт масканларининг қурилиш жараёнлари билан танишиди. Шунингдек, ўқитувчи ва шифокорлар ҳамда киноижодкорлар билан мулоқотда бўлди.

Давоми 2-бетда

ЯНГИ ТУРДАГИ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ:

амалдаги ҳолат, мавжуд илмий салоҳият ва истиқболдаги режалар

Иброҳим АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси
инновацион ривожланиш вазири,
Курилиш материаллари саноати
илмий-техникавий кенгаш раиси

Республикада курилиш материаллари ишлаб чиқаришини ривожлантириш мақсадида 2019 йил 20 февралда Ўзбекистон Президентининг "Курилиш материаллари саноатин тубдан такомиллаштириш ва комплекс ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида" ги ҳамда 2019 йил 23 маҳда "Курилиш материаллари саноатин жадал ривожлантиришга оид кўшичма чора-тадбирлар тўғрисида" ги қарори кабул қилинди, ракобатбардор махсусларни ишлаб чиқариш ва экспорт килиш бўйича баркарор ўсиш суръатларини таъминлаш, шунингдек, корхоналарни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилашга қаратилган курилиш материаллари саноатидаги таркибий ўзгашибарлишларни янада чуқулаштириш учун "Ўзсаноаткурилишматериаллари" ўюнисида ташкил этилди.

2019-2025 йилларда геология-кидирув ишларини олиб бориш, қазиб олиш ва қайта ишлана асосида курилиш индустриси хамаше базаси ҳажмаришини ошириши — 13,1 миллион тонна оҳакот, 1,8 миллион тонна гипс, 1 миллион тонна лойисимон компонент, гишт хамашёси, 0,1 миллион тонна кварц куми, 5,6 миллион куб метр кўчган тог жинслари (базалт), тош-шагар ишлаб чиқаришини ўюнисида ташкил этилди.

Гулқоз ишлаб чиқариш ҳажмини 47 баробар, ийғилган паркет панеллари ва плиталарни 19 баробар, ёғоч кириндили плиталар тайёрланган плиталарни 15 баробар, газобетон блокларни 7 баробар, лекбўёқ материаллари хамда энергия ва иссиқликни тежовчи флот-технология асосида ишлаб чиқарилган архитектура-курилиш ойнасини 4 баробар, базальтдан тайёрланадиган композит арматурани 3 баробар ва өзимини ишлаб чиқаришини 2 баробар ошириш кўзда тутилган.

Курилиш материаллари саноатида жорий йилда 22 трилион сўмлик масхузларни ишлаб чиқаришга замин яратилган бўлиб, 14,5 миллион тонна цемент, 23 миллион квадрат метр курилиш ойнаси, 60 миллион квадрат метр гипсокартон, 1 миллион куб метр газобетон блокларни кабул курилиш материаллари ишлаб чиқарилади.

Бу, ўз нафтида, нафқат ички бозорни таъминлаш, балки ҳорижий давлатларга экспорт килишга хам имконият яратмоқда. Жорий йилда Ағонистон, Озарбайжон, Туркия, Россия ва Украина каби давлатларга 300 миллион долларларни базальт ро-винглар, полистерол плиталар (пеноплекс), ПВХ пол копламалари, лек-бўёқ учун пигментлар, енгил металдаги конструкциялар каби янги турдаги маҳсулотлар экспорт қилинди.

Тармокда тежакор энергия технологияларини жорий этишида натижасида "курук" усула цемент ишлаб чиқариш ҳажми 61 физиздан 80 физзагча оширилди. Курилиш ойнаси ишлаб чиқаришда эса энергия сарфини иккни баравар қисқартиришга эришилди.

Президент қарори асосида ўюнисида

Янги турдаги сифатли ва хавфсиз курилиш материалларини ишлаб чиқаришга жорий қулиш мақсадида 2019 йилда 340 та халқаро стандарт қабул қилинди. Режага мувофиқ, 2020 йилда эса 505 та халқаро стандарт қабул қилинмоқда. Бунинг натижасида тармоқда халқаро стандартлар билан ўйғулнашув даражаси оширилмоқда.

им-фан ва инновациялар бўйича биринчи ўринбосари лавозими жорий этилди. Ўюниса ҳузурда Курилиш материаллари саноати илмий-техникавий кенгаш гузилиб, унинг асосий вазифалари белгилаб берилди.

Бу кенгаи фаолияти мунтазам йўлга кўйилган бўлиб, ҳозир МДФ плиталар, модификацияланган сербетон, юкори сифатни цемент клинкерлари, поливинилхорд буюмлар, шунингдек, базальт, золоплатак ва техноген чиқинчилардан газобетон блоклар (йиллик ишлаб чиқариш куввати 1 032 минг куб метр), 6 та корхонада пенообетон блоклар (йиллик ишлаб чиқариш куввати 40 минг куб метр) ишлаб чиқариш йўлга кўйилган. Шунингдек, газобетон блокларни (йиллик ишлаб чиқариш куввати 885,4 минг куб метр) ишлаб чиқарувчи яна 20 та корхонада жорий йилнинг охирича ишга тушириш режалаштирилган. 2020 йилнинг 9 ойдай 530 минг куб метр газобетон блоглаб чиқарилган.

Таъкидлаш жоизки, ҳозирги кунда илмий фаолияти оид давлат дастурлари доирасида курилиш материаллари ўйналиши бўйича умуими киммати 16,2 миллиард сўмдан иборат 34 та илмий-таддикот, инновациян ва стартап лойиха амалга оширилмоқда.

2019-2020 йилларда уюниса ҳузурдаги Илмий-техникавий кенгашда кўриб чиқиш учун 10 та ўйналиш бўйича жами 42 та инновацион лойиха таддиган.

Инновацион ривожланиш вазирлиги томонидан ўзлон килинган ва ўтказилган таъннинг натижасида курилиш материаллари ишлаб чиқариган инновацион лойиха (клинкерли цемент, азбуридан асбест олиш, золобетон, янги боғловчилик олиши, технологияси) икобий бахоланди, молиялаштириша тавсия этилди. Ушбу технологиялар юносатидан энергияни тежайдиган, атроф-мухитта етказиладиган, зарарни минималлаштирилган, экспортблон ва импорт ўрнини босувни янги турдаги курилиш материаллари ишлаб чиқариган жорий этилмоқда.

Жўмладан, азбуридан ичидан асбестни саралаб олиши технологиясини кўллаш натижасида республикага кириб келалётган асбест мидорни камайтириши, шифер таннхарини пасайтириши, Охангарон. Кувасой. Бекобод ва Ангрен зонасидан тўпланиб колган 2 миллион тонна азбуридан чиқинчисини кайта ишлаб, тоннасидан 15 физзагча асбест моддасини ажратиб олиш имконияти яратиладиган. Дастанбик хисоб-китоблар натижасида асбест импортининг ўзидан 40 миллион АҚШ доллари мидоридаги маблагни иктисад ишлаб чиқариган жароғидаги таддикот.

Ихтисослашган "Сурхонцементинвест" корхонаси нетизидаги хомашени чукур кайта ишлаш, тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва уларга сервис хизматлар кўрсатишни ўз ичига олган кластер ташкил этилди, унда замонавий курилиш материалларини ишлаб чиқариш йўлга кўйилди.

Курилиш материаллари саноатига инновацияларни жорий этиши бўйича ҳалқаро илгор тажрибаларни ўрганиш натижасида курилиш, капитал таъмирилаш ва дизайннерлик ишларидан ёргуллик ўтказувчан бетон, янги турдаги курилиш ойнаси, хамалеон гишт, шишила чериепиши, ўзини ўзи тикилдиган этилгувчан бетон, манзаралари ҳаракатланувчи пол копламалари, кўплики девор копламалари, кварцнини копламалари, копламаси, бетон куйши учун пластик колип, гурӯх сомонидан МДФ плиталар, композит сукук иссиқлик изоляцияларни копламаларидан кенг фойдаланилмоқда. Ушбу янги турдаги инновациян курилиш материалларини ишлаб чиқарish жараённи илм-фан ютуқларни жорий қилиши мақсадида илмий-таддикот ва олий таълимий муассасалари билан ҳамкорликда ишлаб чиқарилмоқда.

Курилиш материаллари саноатига инновацияларни жорий этиши бўйича ҳалқаро илгор тажрибаларни ўрганиш натижасида курилиш, капитал таъмирилаш ва дизайннерлик ишларидан ёргуллик ўтказувчан бетон, янги турдаги курилиш ойнаси, хамалеон гишт, шишила чериепиши, ўзини ўзи тикилдиган этилгувчан бетон, манзаралари ҳаракатланувчи пол копламалари, кўплики девор копламалари, кварцнини копламалари, копламаси, бетон куйши учун пластик колип, гурӯх сомонидан МДФ плиталар, композит сукук иссиқлик изоляцияларни копламаларидан кенг фойдаланилмоқда. Ушбу янги турдаги инновациян курилиш материалларини ишлаб чиқарish жараённи илм-фан ютуқларни жорий қилиши мақсадида илмий-таддикот ва олий таълимий муассасалари билан ҳамкорликда ишлаб чиқарилмоқда.

Бу, ўз нафтида, нафқат ички бозорни таъминлаш, балки ҳорижий давлатларга экспорт килишга хам имконият яратмоқда. Жорий йилда Ағонистон, Озарбайжон, Туркия, Россия ва Украина каби давлатларга 300 миллион долларларни базальт ро-винглар, полистерол плиталар (пеноплекс), ПВХ пол копламалари, лек-бўёқ учун пигментлар, енгил металдаги конструкциялар каби янги турдаги маҳсулотлар экспорт қилинди.

Тармокда тежакор энергия технологияларини жорий этишида натижасида "курук" усула цемент ишлаб чиқариш ҳажми 61 физиздан 80 физзагча оширилди. Курилиш ойнаси ишлаб чиқарish жароғидаги таддикот.

Гулқоз ишлаб чиқариш ҳажмини 47 баробар, ийғилган паркет панеллари ва плиталарни 19 баробар, ёғоч кириндили плиталар тайёрланган плиталарни 15 баробар, газобетон блокларни 7 баробар, лекбўёқ материаллари хамда энергия ва иссиқликни тежовчи флот-технология асосида ишлаб чиқариган инновацион лойиха (клинкерли цемент, азбуридан асбест олиш, золобетон, янги боғловчилик олиши, технологияси) икобий бахоланди, молиялаштириша тавсия этилди. Ушбу технологиялар юносатидан энергияни тежайдиган, атроф-мухитта етказиладиган, зарарни минималлаштирилган, экспортблон ва импорт ўрнини босувни янги турдаги курилиш материаллари ишлаб чиқариган жорий этилмоқда.

Бу, ўз нафтида, нафқат ички бозорни таъминлаш, балки ҳорижий давлатларга экспорт килишга хам имконият яратмоқда. Жорий йилда Ағонистон, Озарбайжон, Туркия, Россия ва Украина каби давлатларга 300 миллион долларларни базальт ро-винглар, полистерол плиталар (пеноплекс), ПВХ пол копламалари, лек-бўёқ учун пигментлар, енгил металдаги конструкциялар каби янги турдаги маҳсулотлар экспорт қилинди.

Тармокда тежакор энергия технологияларини жорий этишида натижасида "курук" усула цемент ишлаб чиқариш ҳажми 61 физиздан 80 физзагча оширилди. Курилиш ойнаси ишлаб чиқарish жароғидаги таддикот.

Гулқоз ишлаб чиқариш ҳажмини 47 баробар, ийғилган паркет панеллари ва плиталарни 19 баробар, ёғоч кириндили плиталар тайёрланган плиталарни 15 баробар, газобетон блокларни 7 баробар, лекбўёқ материаллари хамда энергия ва иссиқликни тежовчи флот-технология асосида ишлаб чиқариган инновацион лойиха (клинкерли цемент, азбуридан асбест олиш, золобетон, янги боғловчилик олиши, технологияси) икобий бахоланди, молиялаштириша тавсия этилди. Ушбу технологиялар юносатидан энергияни тежайдиган, атроф-мухитта етказиладиган, зарарни минималлаштирилган, экспортблон ва импорт ўрнини босувни янги турдаги курилиш материаллари ишлаб чиқариган жорий этилмоқда.

Бу, ўз нафтида, нафқат ички бозорни таъминлаш, балки ҳорижий давлатларга экспорт килишга хам имконият яратмоқда. Жорий йилда Ағонистон, Озарбайжон, Туркия, Россия ва Украина каби давлатларга 300 миллион долларларни базальт ро-винглар, полистерол плиталар (пеноплекс), ПВХ пол копламалари, лек-бўёқ учун пигментлар, енгил металдаги конструкциялар каби янги турдаги маҳсулотлар экспорт қилинди.

Тармокда тежакор энергия технологияларини жорий этишида натижасида "курук" усула цемент ишлаб чиқариш ҳажми 61 физиздан 80 физзагча оширилди. Курилиш ойнаси ишлаб чиқарish жароғидаги таддикот.

Гулқоз ишлаб чиқариш ҳажмини 47 баробар, ийғилган паркет панеллари ва плиталарни 19 баробар, ёғоч кириндили плиталар тайёрланган плиталарни 15 баробар, газобетон блокларни 7 баробар, лекбўёқ материаллари хамда энергия ва иссиқликни тежовчи флот-технология асосида ишлаб чиқариган инновацион лойиха (клинкерли цемент, азбуридан асбест олиш, золобетон, янги боғловчилик олиши, технологияси) икобий бахоланди, молиялаштириша тавсия этилди. Ушбу технологиялар юносатидан энергияни тежайдиган, атроф-мухитта етказиладиган, зарарни минималлаштирилган, экспортблон ва импорт ўрнини босувни янги турдаги курилиш материаллари ишлаб чиқариган жорий этилмоқда.

Бу, ўз нафтида, нафқат ички бозорни таъминлаш, балки ҳорижий давлатларга экспорт килишга хам имконият яратмоқда. Жорий йилда Ағонистон, Озарбайжон, Туркия, Россия ва Украина каби давлатларга 300 миллион долларларни базальт ро-винглар, полистерол плиталар (пеноплекс), ПВХ пол копламалари, лек-бўёқ учун пигментлар, енгил металдаги конструкциялар каби янги турдаги маҳсулотлар экспорт қилинди.

Тармокда тежакор энергия технологияларини жорий этишида натижасида "курук" усула цемент ишлаб чиқариш ҳажми 61 физиздан 80 физзагча оширилди. Курилиш ойнаси ишлаб чиқарish жароғидаги таддикот.

Гулқоз ишлаб чиқариш ҳажмини 47 баробар, ийғилган паркет панеллари ва плиталарни 19 баробар, ёғоч кириндили плиталар тайёрланган плиталарни 15 баробар, газобетон блокларни 7 баробар, лекбўёқ материаллари хамда энергия ва иссиқликни тежовчи флот-технология асосида ишлаб чиқариган инновацион лойиха (клинкерли цемент, азбуридан асбест олиш, золобетон, янги боғловчилик олиши, технологияси) икобий бахоланди, молиялаштириша тавсия этилди. Ушбу технологиялар юносатидан энергияни тежайдиган, атроф-мухитта етказиладиган, зарарни минималлаштирилган, экспортблон ва импорт ўрнини босувни янги турдаги курилиш материаллари ишлаб чиқариган жорий этилмоқда.

Бу, ўз нафтида, нафқат ички бозорни таъминлаш, балки ҳорижий давлатларга экспорт килишга хам имконият яратмоқда. Жорий йилда Ағонистон, Озарбайжон, Туркия, Россия ва Украина каби давлатларга 300 миллион долларларни базальт ро-винглар, полистерол плиталар (пеноплекс), ПВХ пол копламалари, лек-бўёқ учун пигментлар, енгил металдаги конструкциялар каби янги турдаги маҳсулотлар экспорт қилинди.

Тармокда тежакор энергия технологияларини жорий этишида натижасида "курук" усула цемент ишлаб чиқариш ҳажми 61 физиздан 80 физзагча оширилди. Курилиш ойнаси ишлаб чиқарish жароғидаги таддикот.

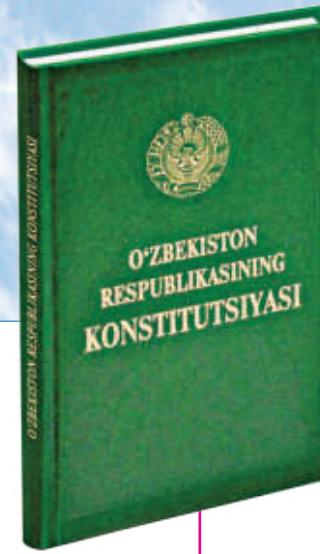
Гулқоз ишлаб чиқариш ҳажмини 47 баробар,

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун

“Биз жаҳон ҳамжамияти билан яқин ҳамкорликни изчил давом эттиришни ўз олдимизга қўйган улут мақсадларга етишининг энг муҳим омили, деб биламиш. Шу мақсадда дунёдаги барча узоқ-яқин давлатлар, биринчи навбатда қўшни мамлакатлар билан самарали алоқаларимизни янада кучайтирамиз”.

(Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 25 йиллигига бағишлиланган йигилишидаги маъруzasидан)

Шавкат МИРЗИЁЕВ.

Жараён

ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ — ҲУҚУҚИЙ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТНИНГ АСОСИ

ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ СИЁСАТИНИНГ МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОРИ

Абдуманноб РАХИМОВ,
Тошкент давлат юридик
университети катта
ўқитувчиси,
юридик фанлари номзоди

Бу йил Ўзбекистон
Республикаси
Конституцияси қабул
қилинганлигига
28 йил тўлади. Уни
тайёрлашда қарий
97 та мамлакатнинг
конституция борасидаги
тажрибаси ўрганилган. Энг
муҳими, мамлакатимиз
Конституциясининг
асосий нормаларида
халқимиз тарихи, миллий
анъаналари, урф-одат ҳамда
диний қадриялари топган.

Мустакиллинг дастлабки таҳқиқали
йилларро Ўзбекистонда тич ва осуда ҳеът,
миллатларро ҳамхизматлик сақлаб қолинди.
Бозор муносабатларига ўтища ҳалқни кес-
кин иктисолид-ижтимоий табакалашувига
йўл қўйилди. Мамлакат ҳаётига дахлор
бўлган асосий масалалар эхтиросарлар
ҳал этилди. Албатта, буларнинг барчасига
Конституциясининг “Асосий принциплари”
мустахкам пойдеро бўлиб хизмат килди.

Бош комусимиз мамлакатимиз ташки сиё-
сатини белгилашда ҳам асосий пойдеро ваз-
ифасини ўтамодди. Президентимиз Шавкат
Мирзиёев бу борада сиз юритиб, биз бундан
бўён ҳам ташки сиёсатимизни олиб боришда
Ўзбекистон Республикасининг Ташки сиёсий
фаолияти концепциясида белгиланган страт-
егик вазифалар устувор ўйналишларга
таяномис, деб айтди. Биз ўзимиз танлаган,
тичниларварликка асосланган, юзага ке-
ладиган зиддият ва қарама-қаршиликларни
факат тич-сиёсий воситалар билан ҳал
етишига қартилаган йўлга доимо содик кол-
дик ва ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга
қўшилмаслик, бушка давлатларнинг ҳарбий
базалари ва объектларининг Ўзбекистон ху-
дуидаги жойлашувига, ҳарбий паримизнинг
чет эллардаги операцияларда иштирок эти-
шига йўл қўймаслик давлатимизнинг қатъий
сиёсий позициясига айланди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти-
нинг жорий йилнинг сентябрь ойида Бирлаш-

ган Миллатлар Ташкилоти Бос Ассамблей-
сининг 75-сессиясидаги тарихий мазбузаси
мамлакатимиз халқаро майдонда ўзининг
мустахкам ўрни ва нукти назарига эга экан-
лигини яна бир бор намоён эти. Халқаро
жамоатчилик ва эксперторлар уни “тарихий
мәъруза”, деб эътироф этиди.

Президентимиз ўз маъруzasida бутун
инсоният дучор бўлган глобал муммопар-
га нафакат кенг жамоатчилик эътиборини
каратди, балки уларни бартараф этиш ва
хуқуқий ечиними асосли тарзда кўрсатиб
берди.

Ўзбекистон раҳбари илгари сурган
таклифлар халқаро майдонда кўллаб-кув-
ватлани. Энг муҳими, ушбу тақлифлар БМТ
олий минбарида илк маротаба Ўзбекистон
Республикасининг давлат тилида — ўзбек
тилида янгради. Бу, ўз навбатida, нафакат
ўзбекистонликлар, балки улутун дунёда ис-
тиқомат қилаётган 50 миллионга яқин ўзбек
ваташондешларимизга фурур, фарҳа ва ифтихор
багишлади.

БМТ Бос Ассамблеясининг 75-сессияси-
да мамлакатимиз раҳбари фақат Ўзбекистон
эмас, балки дунё ҳамжамиятия ҳам таал-
лукли муммоп ва масалаларни сурди.

Маъруza илгари сурилган масалалар

еса, бу борада унга кўмаклашиши, ёрдам
кўлини чўзиши керак. Токи бир давлатнинг
ичи исига бошқа бир давлат арапашасин.

Уша мамлакат мавқеидан қатъи назар,
токи мустакил давлат сифатида эътироф
етилмас, ўз ички муммопарини ўзи ҳал
етишига имконият берилмас экан, тинчлик
ва барқарорликни четдан туриб “экспорт”
киласман деганлар янгишиадилар. Қолавер-
са, халқимизда “Кўшинг тинч, сен тинч”, де-
ган нақл бор. Юртимиз тинчлиги, мамлакат
оисойтилигини сақлаш, бевосита кўшни
давлатларга ҳам борлигидан.

Президентимиз ўз нутқида дунё ҳамоат-
чилиги эътиборини яна бир бор 40 йилдан
бўён давом этиб келаётган афғон муммоси-
ни ҳал этишига қаратар экан, Бирлашган Мил-
латлар Ташкилоти хузурида афғон халқи-
нинг дарду ташвишини тинглайдиган, домий
фаолият кўрсатидаган кўмита ташкил этиши
навбатдан сессиясининг асосий мавзулар-
идан бирни сифатида белгилана шамда ушбу
масалаларга багишиланган глобал саммитни
ўтиқомиши бўлиб, улар размий мъявонда учта
— тинчлик, ҳамкорлик, ижтимоий тенглик
принциплари асосланган.

Президентимиз ўз нутқида дунё ҳамоат-
чилиги эътиборини яна бир бор 40 йилдан
бўён давом этиб келаётган афғон муммоси-
ни ҳал этишига қаратар экан, Бирлашган Мил-
латлар Ташкилоти хузурида афғон халқи-
нинг дарду ташвишини тинглайдиган, домий
фаолият кўрсатидаган кўмита ташкил этиши
навбатдан сессиясининг асосий мавзулар-
идан бирни сифатида белгилана шамда ушбу
масалаларга багишиланган глобал саммитни
ўтиқомиши бўлиб, улар размий мъявонда учта
— тинчлик, ҳамкорлик, ижтимоий тенглик
принциплари асосланган.

Президентимиз ўз нутқида дунё ҳамоат-
чилиги эътиборини яна бир бор 40 йилдан
бўён давом этиб келаётган афғон муммоси-
ни ҳал этишига қаратар экан, Бирлашган Мил-
латlар Ташкилоти хузурида афғон халқи-
нинг дарду ташвишини тинглайдиган, домий
фаолият кўрсатидаган кўмита ташкил этиши
навбатдан сессиясининг асосий мавзулар-
идан бирни сифатида белгилана шамда ушбу
масалаларга багишиланган глобал саммитни
ўтиқомиши бўлиб, улар размий мъявонда учта
— тинчлик, ҳамкорлик, ижтимоий тенглик
принциплари асосланган.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

БМТ Бос Ассамблеясининг 75-сессияси-
да Президентимиз илгари сурган дунёда
мавжуд бўлган қашшоликни тугатиша
камбагалликка юз тутмоқда. Бирлашган Мил-
латlар Ташкилоти хузурида афғон халқи-
нинг дарду ташвишини тинглайдиган, домий
фаолият кўрсатидаган кўмита ташкил этиши
навбатдан сессиясининг асосий мавзулар-
идан бирни сифатида белгилана шамда ушбу
масалаларга багишиланган глобал саммитни
ўтиқомиши бўлиб, улар размий мъявонда учта
— тинчлик, ҳамкорлик, ижтимоий тенглик
принциплари асосланган.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахолиси
орасида очик ва қашшолик бўлмасда-да,
камбагал аҳоли қатъами борлиги сир эмас.

Буғунги пандемия даврида дунё ахоли-
сининг аксарият кисми қашшоликка юз тут-
моқда. БМТ Бос котиби Антониу Гуттериш
бетерган беънотларда дунё ахолигига очик
хавф солаётгани айтилмоқда. Яратнганга
шукрунапар бўлсиник, Ўзбекистон ахол

ТУРМУШИДАН МАМНУН ТОГЛИКЛАР

Усмонали НОРМАТОВ, “Янги Ўзбекистон” мухбири

Сариосиё — Ўзбекистоннинг Тожикистонга чегарадош тумани. Бу ҳудуднинг пасттексисликлари кам. Экин экиладиган ер ва боғ-роғ 10 минг гектарга ҳам етмайди. Сариосиёнинг вилоятдаги бошқа туманлардан фарқи ҳудудининг асосий қисми тоғ ва адирликлардан иборат эканлигиди. Туманда тоғли қишлоқлар жуда кўп.

Шулардан бири вилоят марказидан 300 километр олис ва дengiz сатҳидан 2 700 метр баланддаги Чош қишлоғидир. Бу қишлоққа бораверишда довондан ўтаётганда, шубҳасиз, Ўзбекистондаги энг баланд саналадиган ва хариталарда расман Ҳазрати Султон деб ёзиладиган, дengиз сатҳидан 4 688 метр баландлиқда жойлашган Хўжа Пирях ота чўйқисига дуч келасиз. Хўжа Пирях отадаги қори қолган тепаликлар беихтиёр ҳайратингизни оширади. Яқинларгача бу қишлоқ Узун туманига қарашли эди. Ўтган асрнинг етмшинчи йилларида Ҳонжиза тоғларида боғ-роғлар ташкил этиш, яйловларида ҳисори қўйчиликни ривожлантириш ва азалдан ота-боболари яшаб келган манзилни муқаддас макон деб биладиган тоғ аҳолисига қулайликлар яратиш мақсадида ватанпарвар Бобомурод Омонов саъй-ҳаракати билан Ҳонжиза худудига электр линияси тортиш, тоғ ерларини текислаб, терасса усулида Жўрақул Ражабов каби жонкуяр инсонлар халқни сафарбар этиб, тоғ қияликларини эндириб, терраса усулида эктиранг. Кейинги тўрт-беш йил орасида фермер ҳамда дехқон хўжаликлари аъзолари мавжуд мевали боғлар қаровини намунали ташкил этиш баробарида кўплаб олма, нок, ёнғоқ қўчатини экиб, пайвандлаб юқори ҳосил етиштириш чорасини кўрятти.

боғ барпо этиш, туман марказидан то Чош қышлогигача бўлган 120 километр масофага тоғ тошларини кесиб йўл қилишдек машақатли ишлар бажарилган.

Сўнгги вақтда мамлакатимиз қышлоқ хўжалигига амалга оширилган иқтисодий ислоҳотлар туфайли Хонжиза жамоа хўжалиги боғ-роғлари, мулклари, яйловлари замирада фермер ва деҳқон хўжаликлари ташкил қилинди. Вилоят ҳокими қарорига асосан, собиқ Хонжи-за жамоа хўжалиги ҳудудидаги барча

Баҳор илиқ келиб, дов-дараҳтлар қийғос гуллагандан, қаттиқ совуқ ёки шамол бўлмаса, олма, нок ва бошқа мева-ли дараҳтларда ҳосил мўл бўлади. Бу йил боғларда ҳосил кам. Чунки апрель бошида қор ёғиб, уч кун қаттиқ совуқ ҳамда шамол бўлди, дараҳтларнинг бор гулини тўкиб юборди. Одамларнинг айтишича, ўтган йили боғбонлар юз туп олма дараҳтидан 20 тоннадан кўпроқ мева йиғиб олган. Бу йил ҳосилнинг чўғи кам бўлса-да, шунисига ҳам шукр қиласди тоғликлар.

за жамоа хўжалиги ҳудудидаги сарба фермер хўжаликпари экинзорлари, жумладан, тоф зонаси, биз ҳикоя қилас-ётган Чош қишлоғи ҳам Узун туманидан Сариосиё тумани тасарруфига ўтказилди. Собиқ Ҳонжиза жамоа хўжалиги ҳудудидаги тоғли қишлоқларда янги маҳаллалар ташкил этилди. Масалан, ҳозир “Ҳонжиза” алоҳида, “Чош” алоҳида маҳаллаге сайдланган.

Дөхларда ҳөсүр чоң та формир ҳамда дөхларда ҳүжалиги аязолари қызғын меҳнат оғушида. Мазкур ҳүжаликлар тасарруфида қарийб минг гектарт меваля бөг мавжуд. Шуниси диққатта лойиқки, бу жойларда сув муаммоси йўқ. Қиши ва баҳор фаслида изма-из кўп қор ва ёмғир ёғиши оқибатида Чош дарёсида ҳамиша сув сероб. Тоғ тепаликлиарида ёғадиган қалин қорлар эриши туфайли тўлиб оқадиган 60 километр узунликдаги Чош дарёси Тўпаланг дарёсига бориб куйилади. Олма дараҳтлари ва нок ниҳоллари, ҳар бири қарийб ярим тоннагача ҳосил берадиган ўнгек дарсултарини Насир Эннесаров таҳтила кела олмайди.

Аҳоли тоғ қияникларини эндириб, ҳавор жойга уй қурган, баландликларда терасса усулида олма, нок, ёнғоқ, терак эккан. Албатта, тоғда уй куриш, бөг яратиш осон эмас. Чунки қия жойга трактор чиқа олмайди, ҳамма ишни кўлда, кетмон, бел билан бажаришга тўғри келади. Масалан, Мавлон Ёқубов қарийб тўрт йил Россия шаҳарларида ишлаб, жамғарган маблағига ўзи танлаган жойга, аввало, Мардлар ҳовузидан (чошликлар бу жойни Ҳавзи мардон дейишади) сув келтирибди. Ҳовуз билан утанлаган жой ораси беш километр. Шуниса жойдан дистанцион

A medium shot of a man in a red polo shirt and blue surgical mask, looking down at a cluster of pears he is holding. He is standing in a field of young fruit trees under a clear blue sky.

20 сантиметрли резина қувур орқали сув келтиришнинг ўзи катта жасорат. Шу сув ҳисобига лой қилиб пахса дөвортан беш хонали уй тиклабди. Сўнг эса уйининг атрофидаги қияниклардан бир гектарини ўзлаштириб, мевали боғ яратибди. Икки йил орасида олма, нок,

ладиган даражада бўлади. Тоғликларнинг эътирофича, бу жойда теракнинг энг майдаси 100 минг сўмга баҳоланса, каттасининг нархи 2 миллион сўмдан паст бўлмайди. Пастки қишлоқларда яшовчи аҳоли тоғликлардан терак харид қилиб кетади.

шу пайтгача юки борми, моли борми, фақат 300-400 килограмм юк сиғадиган шу машиналарда ташиб келган. Вилоят ҳокими Тўра Боболов билан учрашувда аҳоли, биринчи навбатда, ўтган асрнинг етмишинчى йилларида барпо этилган йўлнинг чала қолган қисмини

Ер ва мевали боғлар
фермер ҳамда дәхқон
хўжаликларига тақсимлаб
берилгач, одамларда
мөхнатга бўлган қизиқиш ва
муносабат тубдан ўзгарган.
Улар ҳар қарич ердан
фойда олиш мақсадида
тадбиркорлик билан
ишлиша янти. Масалан,
Карсак қишлоғида ўн гектар
мевали боғ Абдусаттор
Қодиров бошлиқ фермер
хўжаликига қарайди.
Боғда, асосан, турли
навли олма кўчатлари
парваришиланади. Фермер
Пардабой Бекмуродов
бошлиқ боғонлар ҳам
Чош қишлоғидаги 5 гектар
олмазордан ҳар йили юқори
ҳосил олмоқда

коя қиласы Абдулхамид ҳожи Азизов. — Нақт қилишларыча, үтгап асрнинг йигирманчи йилларида Самарқанд билан Чош ўртасида тоғ йўли бўлиб, аждодларимиз Самарқанддан келиб қолган. Отам Азиз Тошев боғдорчиллик ва чорвачилик билан шуғуланиб, 86 ёшда вафот этди. Иттифоқ даврида анча йил ҳажга боришни ният қилди, аммо бора олмади. Мустақиллик шарофати туфайли 2010 йил ҳажга бориш менга насиб этди. Юртимиз тинч, гарчанд тоғда яшасак-да, турмушимиз фарновон. Қимирлаган киши хор бўлмайди. Тўққиз фарзандим, эллик невара, чева-ра бор. Шукр қилиб яшаяпмиз.

Тоғликлар бозор иқтисодиётига ўтганига анча бўлди. Улар дўйонлардан камдан-кам ҳолда ун харид қилади. Ҳар бир оила 30-40 сотих жойда буғдой ва зигир етиширади. Нормурод Авазов ҳамда Ашурали Ҳисомиддиновнинг сув тегирмонида аҳоли буғдойини тортиради. Гўшт зарур бўлса, ҳамманинг ҳовлисида кўй-эчки бор. Картошка, қарам, бодринг, сабзи, помидор ўzlаридан чиқади. Қайси хонадонга кирманг, дастурхонни олма, нок, асал, ёнфок, қаймоқ, сариёғ, тут шинниси безайди.

“Чош” маҳалласи оқсоқоли Содиқжон Фозилов хонадонида ажойиб манзарага дуч келдик. Содиқкон aka ҳарбий хизматдан сўнг Россияда қолиб, қурилиш ва савдо ташкилотларида ишлайди. Шу ерлик Светлана исмли қиз билан танишиб, турмуш қуради. Юртига қайтаётганда Светлана ҳам хеч бир эътиrozсиз Ўзбекистонга келишга рози бўлади. Тўнгич фарзандлари Салим Хабаровск ўлкасида туғилган бўлса, иккинчи ўғиллари Ориф Чошда дунёга келади. Ўтган ўттиз йили мобайнида рус кизи Светлана

уттиз иил мобайнида рус қизи Светлана Муха тоғликларнинг барча урф-одатла-рига кўнисиб, ўзбекона яшаш тарзига одатланди. Ўзбек ва тохик тилини му-каммал ўзлаштириди. Қишлоқдаги ўзбек билан ўзбекча, тохик билан тохикча сўз-лашади. 59-умумтаълим мактабида ла-борант бўлиб ишлаш баробарида сигир согади, таппи тайёрлайди, тандир-тан-дир нон ёпади, кўни-кўшни аёлларга кўшилиб тўй-маъракаларда иштирок этади. Ҳар иили Рамазон ойида рўза ту-тишни канда қилмайди. Кийиниши, ли-бослари ҳам ўзбекона. Кўшни аёллар, келинларга кўшилиб даштда буғдой ўради, қияликлардан хирмон-хирмон дағал хашак жамгарали.

дағал ҳашак жамғаради.
— Ўзбекистонга, бу халқнинг меҳ-
мондўстлигига, очиқкўнгиллигига ва
одамларнинг бири-бирига меҳр-оқи-
батлигига тан берганман, — дей-
ди Светлана опа. — Қайнонам худди
ўз қизидай қабул қилиб, ўзбек ва то-
жикларнинг расм-русумини, урф-одат-
ларини эринмай ўргатди, тўйларга,
маъракаларга олиб бориб, қишлоп
аёллари билан танишиди. Турмуш
ўртоғим билан аҳил-иноқ яшаб келяп-
миз. Катта ўғлимиз ҳайдовчи, иккинчи
ўғлимиз мактабда жисмоний тарбия
фани ўқитувчиси, белбогли кураш бў-
йича Узбекистон чемпиони. Мактабда
тўғарак очган, ларслан кейин тоғлиқ

Тұлар арнайынан, дарсдан кейин тәжірибелі болаларни кураш, самбо, дзюдо билін шүгүллантиради. Уни иккі марта Термиз ва Тошкент шаҳарларига ишга таклиф қылышты. Қишлоқда ҳам чемпионларни тарбияласаңг бўлади, деб рўйхуш бермадим. Ўзбекистонда, айниқса, тоғда яшаш завқті, мароқли. Тоза ҳаво, сўлим гўшалар, зилолт сув, энг муҳими, техниканинг шовқини йўқ.

гилос, ёнғоқ дараҳтлари ва терак қаламчалари резина қувурдан оқиб кела-диган сув эвазига кишининг кўзини қувнатадиган даражада яшнаб турибди. Узоги билан уч йилдан кейин бу ниҳоллар Мавлон Ёкубовнинг оиласига тонна-тонна мева, ризқ-насиба улашади. Унинг укаси Сино Ёкубов эса анча вақт олдин отаси ўзлаштириб мевазорга айлантирган тепаликнинг бир гектаридаги кам ҳосил бўлиб қолган олма дараҳтларини кесиб, ўрнига ёш ниҳоллар ўтқазган, нокни ҳам кўпайтирган. Боз устига, тог шароитида 800 туп пистани уруғидан оқиб, кўйктирибди.

дан экиб, кукартирибди. Ака-ука Фаррух Эрниёзов ва Баҳодир Жалилов Чош қишлоғи зиёллиларидан. Ҳар иккиси шу қишлоқдаги 59-умумтальим мактабида тоғлик меҳнаткашларнинг фарзандларини имлми қилиш йўлида бор маҳорат ва таҳчибадарини инга саладти. Ака-ука ни узуб, оғзингизга солишингиз билан аллақандай хушбўй хид димоғингизни китиқлайди, бодрингнинг таъми оғзингизда қолади. Тоғликлар маҳаллийғит ва сувдан бошқасини далаларига йўлатмайди. Демак, соф, табиий ва сифатли маҳсулотларни тоғда кўришингиз хамга сийинчигисини.

тажрибаларини ишга соляпти. Ака-ука ўқитувчилар ўтган йили тоғ тепасидаги бир гектар ерни ўзлаشتирди, қарийб икки километр описдаги булокдан пластмасса құвурлар ёрдамида сув келтириб, 500 тупдан күпроқ олма, нок, бодом күчати экиб күкартиришибиди. Бөг атрофига минглаб терак қаламчаларини ҳам яшнатыб қойышган. Ёш ўқитувчиларнинг айтишича, бир гектар боғ яратиш ва сув келтириш учун 45 миллион сүм етиб-етмай қолған. Икки-уч ийлдан кейин нихоллар мүл ҳосил беради, ёш ва ҳавасманд боғбонлар боғ яратганидан сира афсусланмайди.

Тоғликтардын сиң ағасынан гана. Тоғликтардын сиң ағасынан гана. Тоғликтардын сиң ағасынан гана. Тоғликтардын сиң ағасынан гана.

Тоғлиқ ёшлар фақат
күй боқиши, эчкини
күпайтириш, ўтин ва
дағал хашак жамғариш,
мевали боғ яратиш
билин чекланиб қолмай,
илм олишга ҳам чанқоқ.
Чошдаги 59-умумтаълим
мактабида сабоқ
олганлар орасида
таниқли мутахассислар
кўп. Замонавий
қурилган, 250 га яқин
ўқувчи таълим олаётган
масканда 3 минг китоб
фондига эга кутубхона,
16 компьютердан иборат
ахборот технологиялари
синфи, электрон доска,
информатика зали

Саҳна санъати

“СЕНГА БИР ГАП АЙТАМАН”

**Дилфуза
РАҲМУТУЛАЕВА,
ЎЗФА Санъатшунослик
институти директори
ўринбосари,
санъатшунослик фанлари
доктори, профессор**

Асар сюжетини унчалик эътиборни тортмайдиган бир воқеа ҳаракатга кептиради. Бугунги кунда вилоят шахарларидан бирори жуда миска муддат орасида содир бўлган ушбу воқеа четдан қараганда жуда жўн, оддий ҳаётӣ масала асосига курйлганек ҳам кўринади. Бир зумда содир бўлдиган воқеалар бир-бирдан яшаш тарзи кўп ҳам фарқ қилимайдиган кишилар ўртасида кечади. Бош қархондан Эргаш бир неча соат давомида, кетма-кет турли инсонлар билан учрашиб, бир гапни айтишга чогланади-ю, бирок қўнгидигин тилига чиқара олмайди... Бунга сабаб турила: кимнингдир вакти йўк, кимнингдир ҳаёли бошқа жойда, кимнингдир ўз қарашлари, кўзлаган максади бор...

Шу маънода, асар бугунги шиддат билан ривожланётган бир даврда инсонлар рухиятида содир бўлаётган ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қиласди.

Спектаклининг дастлабки қўришини қархоннинг турмуш ўроти билан учрашуви саҳнасидир. Ўйига шошиб кириб келган Эргаш — актёр Бехзод Муҳаммадкаримов телефондаги субҳатшош берган хабардан анча тутобиқ турган Хулкар — актриса Хилола Тошмуҳамедова қаршиши келиб, “сенга бир гап айтаман”, дей тарафаданнади-ю, бирок аёлнинг вакоҳати қаршисида тек қолади. Кўлини белгига тираф олган аёл бирдан тутобиқ, кўнглида ийлар да вомида йилилб қолган аламилар дардларни айтишга киришиб кетади: “Сенга бир гап айтаман эмиш, бу расмийтилини куҳ ўша идоралардада қиласдилар!”. Шу аснода Хулкарнинг ҳарсат халтаси очилиб кетади. Бундай вазиятини кутмаган ва хотининг гапларини тинглаб асаби таранглаби, тоқати ток бўлган Эргаш уйини ташлаб чиқиб кетади. Ушбу ҳолат асар воқеалари ривожига турти беради. Воеалар ривожида Эргашнинг яхинлари билан унчалик узоқ давом этмаган учрашувларида турли тоифадаги қархоннинг ҳаракатлари бўй кўрсата бошлиди.

Эргаш дастлаб ота-онасининг олдига боради. Саҳнада сиз би билдиранг анъяннинг оиласларга кўпамайдиган ўзига хос мусабабатлар асосига курйлган хонадон намоён бўлади. Оила бекасининг каттагина лавозимда ишланиш биринчи кўринишдан оғезлиди. Чўлпон барча нарсани — турмушнинг бутун ҳузур-ҳалловатини ишдан топган аёл тимсоли. Унда ўзини эридан юқиши кайфийти устун. Аёл катта расмий лавозимда ишлайдиган ушбу оиласда мусабабатлар ўта расмий, нафакат эро-хотин, хатто куда-андалар ҳам бир-бирапарига исм-ширифларини айтиб муроҳат этадилар. Ҳусусан, Эргашнинг отаси турмуш уротига Чўлпон Пўлупатона деб муроҳат киласа, онаси эрига Кўлдошевич, дей муроҳат этади.

Эргаш хонадонга кириб келгунга қадар Чўлпон телефон орқали келиндан ўтининг жазамини хусусидаги гапни эшишиб олган эмасми, энди у тури холларнинг олдини олиш, нима қилиб бўлса-да, ёштарнинг оиласини сабаб кириши ниятида, ўтини тинчлантаришга киришиади. Актёр Эркин Комилов Отажон образини талқин килган дублёрдан фарқли ўтарок, образининг сатирик мөҳиятини бирор четта суруб, психоло-

натијаси бўлиши керак бўлган ушбу ҳолат асар воқеалари ривожида ўзининг асп мөҳиятини намоён етди ва бунинг сабаблари бирин-кетин оиднингдади. Майтум бўладики, Чўлпоннинг ҳаётӣ тамомида бошқа асосга курилган. Бу аёлда лавозим масъулияти шунчалик юкорики, у ҳаётининг асосий мазмунига айланган. Сузлаш яхаренida у ҳатто кутилаётган махаллий сайловларни ҳам ёдга олади, оиласидаги бу каби ноҳуҳ ҳолат ўнинг ҳало брасидаги обўрига турилганда сабаби кутилаётган хавфисиришина маълум киласди.

Муалиф қархонни ҳаракатлашда унинг нутқидан унумли фойдаланган. Шу маънода Чўлпон Пўлатовнинг: “Ўғлим, мени ўйласанг-чи, амалдан тушган куним — менинг ўлган куним”, деййиншида ҳам майян бир маъно бор... Тўғри, уни тошбагир деб ҳам бўлмайди. У ўглини нечоғи яхши кўрмасин, унинг учун буданд ҳам мүхимро бўлган манбафатлар бор. Ҳусусан, келини ва кудаларини ҳар қанча ёмон кўрмасин, унларга чидашга маъхбур, негаки, ушбу мусабабатлар унинг гандаги фоилияти ва эгаллаб турган мансабига таъсир кўрсатади. Қолаверса, унинг қасбоди билан хатто, куда-андада тутиниб кетишига сабабчӣ бўлган шахслар ва уларнинг манбафатлари ҳам бор.

**Драматург асарга
асос килиб олган
ҳолатларни ўзига хос,
баъзан бўрттирувич
вазиятларда очиб
кўрсатадики, натижада
қархоннинг
ҳолатлари нафакат кулгу,
шу билан бирга, ачиниш
хиссини ҳам ўйтотади.
Ҳусусан, Эргашнинг отаси
Кўлдошни олайлик.**

Актёр Тоҳир Саидов икосида ушбу образ барча нарсада аёлга ён берадиган, унинг ис-такларни билан хисоблашадиган, хотиҳамияти тегадиган гап айтанида ҳам буни “енгиг” кета оладиган, бироқ шу билан бирга, ўзига хос ақли, ҳозиржавоб, самимий инсоник аёл этиради. Аёлнинг “мен боримда сиз ўзид ўйк ҳисобидасиз, боринг, овқатнингизга қаранг”, деган сўзлари ҳам унинг нағорнининг қўзатмайди. Балки шунинг учунчидан, ўз ота-онасидан ҳам ҳаммаслак топа олмаган Эргашнинг гандаги бора ери кайнотасини блуди.

Шу ҳолонада Эргашга мусабабат қанчалик ижобий бўлмасин, унинг кўнглига беътиборлик, хусусан, ҳофизнинг вазиятини англамаган ҳолда кўйлаши қархоннинг сабрини тўлдиради. У шашт билан турб, ўйни тарх етади. Қархон охир-оқибат кор-ёнидига ивиб, борар жой колмагандан сўнг ёшилда қўнгил берган кизининг ўй қаршисидан ичиб қолади. Барча жойда Эргашни жуда яхши қарши олишса-да, бирор-бир кимшига унинг тинглашга имкон топа олмаганини қархоннинг тақдирини ҳам етади.

Ёмғири ҳарода кўчада ўз дарди билан ёғизис

кик талкинга эътибор қарратган. Овози, келбати, хатти-ҳаракатлари орқали образни жиддий киёфрага яқинлаштирган. Шу ўйнинг бекаси қўнок, оддий, самимий ўзбек яхшинаси Ойибига образи эса хатти-ҳаракатлари билан вазиятини янада юмшатиб туради.

Ушбу хонадонда Эргашга мусабабат қанчалик ижобий бўлмасин, унинг кўнглига беътиборлик, хусусан, ҳофизнинг вазиятини англамаган ҳолда кўйлаши қархоннинг сабрини тўлдиради. У шашт билан турб, ўйни тарх етади. Қархон охир-оқибат кор-ёнидига ивиб, борар жой колмагандан сўнг ёшилда қўнгил берган кизининг ўй қаршисидан ичиб қолади. Барча жойда Эргашни жуда яхши қарши олишса-да, бирор-бир кимшига унинг тинглашга имкон топа олмаганини қархоннинг тақдирини ҳам етади.

Сатирик бўрттирма, муболага воситаларни талаб етади. Асарни санхалаштириш жароидани дарекиссёр ҳам бўрттирамадан унумли фойдаланган. Ҳусусан, актёrlар икросида бу нигинани таъсирлана

даги оларни ўзидан кетади. Шу маънода ўшилдан бир-бирiga кўнгли кўйланларнинг таъсирларида ҳам бўлган кутилаётган манбафатларни таъсирлана. Ҳар қадори кимни таъсирлана, манбафатларни таъсирлана, ҳам бўлган кутилаётган манбафатларни таъсирлана.

Шунингдек, асардан ижобий ва салбий қархоннинг изламаган макуън. Бу сатирик ҳаракатларни таъсирлана, ҳам бўлган кутилаётган манбафатларни таъсирлана.

Сатирик бўрттирма, муболага воситаларни талаб етади. Асарни санхалаштириш жароидани дарекиссёр ҳам бўрттирамадан унумли фойдаланган. Ҳусусан, актёrlар икросида бу нигинани таъсирлана

даги оларни ўзидан кетади. Шу маънода ўшилдан бир-бирiga кўнгли кўйланларнинг таъсирларида ҳам бўлган кутилаётган манбафатларни таъсирлана.

Шунингдек, асардан ижобий ва салбий қархоннинг изламаган макуън. Бу сатирик ҳаракатларни таъсирлана, ҳам бўлган кутилаётган манбафатларни таъсирлана.

Сатирик бўрттирма, муболага воситаларни талаб етади. Асарни санхалаштириш жароидани дарекиссёр ҳам бўрттирамадан унумли фойдаланган. Ҳусусан, актёrlар икросида бу нигинани таъсирлана

даги оларни ўзидан кетади. Шу маънода ўшилдан бир-бирiga кўнгли кўйланlарнинг таъсирларида ҳам бўлган кутилаётган манбафатlарni таъсирлана.

Шунингдек, асардан ижобий ва салбий қархоннинг изламаган макуън. Бу сатирик ҳаракатlарни таъсирлана, ҳам бўлган кутилаётган манбафатlарni таъсирлана.

Сатирик бўrттирма, муболага воситаларни талаб етади. Асарни санхалаштириш жароидани дарекиссёр ҳам бўrттиramадan уnumli foydalangan. Ҳususan, aktёrlar ikrosida bu nighina ni taysirlana

da, ҳam bўlgan kutilashda, ҳam bўlgan kutilashda.

Сатириk бўrттиrmada, ҳам bўlgan kutilashda, ҳам bўlgan kutilashda.

Сатириk бўrтти